

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Robert Fulton: 1-2. - 1928

Citation: Hauch, Carsten: "Robert Fulton: 1-2. - 1928", i Hauch, Carsten: *Robert Fulton: 1-2. - 1928*, udg. af Niels Birger Wamberg , 1926-29, s. 416. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch02val-shoot-idm140500966248624/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Robert Fulton: 1-2. - 1928

tede Efteraarsløvet saa selsomt i Maaneglandsen, at det syntes, som om Skibet, med sin rygende, gnistrende Skorsteen, seilede forbi en Tryllehave, der var opstaaet under Feernes Hænder. Da høiede Fulton sit Hoved under den mægtige Tempelhvælving, mod hvilket ethvert, selv det største, Meneskeværk synes at svinde hen som et Fug i Luften; og han takkede den hellige Gud, der, uagtet al sin fjerne Herlighed, dog havde været ham saa nær i Støvets Land, og der selv i hans Formørkelsestid, da Verden foragtede ham og Mængden spottede ham, havde sendt ham trofaste Venner, der heldte Balsam i hans Saar og trøstede og hjalp ham i Kummersrens og Forfølgelsens Dage.

NITTENDE CAPITEL.

Klokken Et den næste Dag ankom Dampskibet til Livingstons Landsted, der laae hundrede og ti Mil fra Newyork og fyrretyve Mil fra Albany. Fulton blev da modtagen med stor Jubel af Livingston selv, der nu ogsaa var vendt tilbage til Amerika, og der lod heise de forenede Staters Flag ved Skibets Ankomst og hilse det med Kanonskud.

Siden, da Fulton var kommen i Land, trykkede Livingston ham med inderlig Glæde til sit Bryst og erklærede høit, at dette var den glædeste Dag, han havde havt i sit Liv.

Den næste Dag Klokken Ni om Morgenen afgik Clermont fra Livingstons Landsted og ankom til Albany den samme Dag Klokken fem om Eftermiddagen. Den hele Reise havde saaledes, naar man regner

den Tid fra, hvori Skibet laae stille, varet i to og tredive Timer.

I Albany vakte Dampskibet den samme Forbauselse, som det havde vakt paa alle de Steder, hvor det tidligere paa denne Reise var bleven seet, og Mængden trængte sig strax ned til Flodbredden for at betragte det. Flere af Byens fornemste Indbyggere kom desuden ombord, hvor de fandt en meget artig Modtagelse, og hvor Enhver, der nogenledes forstod det og havde Tid dertil, med stor Beredvillighed forklarede dem Skibets Indretning.

Kort efter Ankomsten til Albany gik Fulton i Land tilligemed de fleste af sine Venner; thi de ønskede nu at hvile sig der til næste Morgen, eftersom de, ifølge den Bestemmelse, der var truffen, skulde tilbringe den følgende Nat paa Floden.

Neppe havde Fulton sat sin Fod paa Landjorden, før alle Tilskuerne blottede deres Hoveder og vege tilside for ham; paa samme Tid gik der en Hvisken igjennem Forsamlingen, at han var den Mand, der havde opfundet og sammensat Maskineriet i det vidunderlige Skib. Imidlertid hørtes der intet Hurraraab og intet lydeligt Udraab af Mængdens Jubel; men uagtet de Flestes Ansigtstræk vare ligesom stillestaaende, saa vidnede dog de talende Øine, der mødte Fultons Blik, om en stor Beundring og indvortes Deeltagelse.

Fulton tog Bolig hos en af John Bridles Venner, hvor han fik Besøg af Byens ansæeligste Indbyggere, der alle vilde see den Mand, som havde fuldbragt et saa vidunderligt Værk. Dog afslog han enhver Indbydelse til Selskab og undskyldte sig med, at han nu var træt og trængte til Ro.

Dampskibet blev liggende udenfor Albany til den næste Morgen Klokker Ni; thi Fulton havde beregnet, at han, naar han afgik paa denne Tid, selv om der indtraf nogen Sinkelse underveis, dog rimeligviis vilde komme til Newyork den næste Dag før Solen endnu var gaaet ned. Men dette ønskede han netop, for at Mængden skulde see Skibet, naar det kom, og for at den skulde være Vidne til den Lethed og Kraft, hvormed det bevægede sig, saa der ikke kunde blive nogen Tvivl tilbage med Hensyn til Clermonts Fortrin fremfor ethvert Seilskib.

Ogsaa denne Gang havde han smukt Veir, hvilket ikke er at undres over, eftersom October Maaned i Amerika, som vi alt tidligere have haft Leilighed til at see, med Undtagelse af de Perioder, hvori Efteraarsstormene rase, som oftest udmærker sig ved sine klare Dage og ved sin skyfri og rene Himmel.

Om denne Tilbagereise have vi ikke stort Andet at berette, end at den, som venteligt var, da Skibet nu havde Strømmen med sig, gik noget hurtigere end Horeisen. Denne Gang opholdt Fulton sig kun en eneste Time hos Livingston, og den næste Dag Klokker fire kastede Clermont Anker i Hudsonfloden udenfor Newyork, Tilbagereisen var da bleven tilendebragt i tredive Timer.

Da Dampskibet nærmede sig til Newyork, mærkede Fulton, at Hjulene dreiede sig raskere end sædvanligt, og at Skibet begyndte at glide hurtigere frem, end det pleiede. Uden at spille noget Øieblik med Forespørgsler, gik han da selv nedenfor, og han opdagede nu snart Grunden til det Hele. David Baxter havde nemlig paa egen Haand ophedet Dampkjederlen saa stærkt, at Fulton, der virkelig frygtede for

farlige Følger, maatte paalægge ham at formindske Heden; paa samme Tid aabnede han en Ventil, hvorved flere af Dampene fik Udløb i Luften. Dette var en stor Sorg for David Baxter, der havde sat sig i Hovedet, at han vilde vise Beboerne af Newyork, hvor stærkt Dampskibet kunde skyde sig frem; saaledes følte ogsaa han allerede dengang noget af den Iver og Ild i sit Blod, der senere er bleven saa almindelig i Amerika, og der har bragt saamangen Dampskibsfører til, for at hævde sit Fartøis Hæder, at anstrenge sin Maskine over Evne og til saaledes at lege med sit og sine Passagerers Liv.

I Newyork var nu Stemningen meget forandret, og den hele By talte næsten ikke om Andet, end om Fulton og hans Dampbaad. Alle vare enige i at prise hans Opfindelsesevne, hans Genie og tillige den Udholdenhed, hvormed han havde trodsset Fordom og omsider sat sin Plan igjennem. Tillige fortaltes der flere latterlige Historier om Folk, der nylig havde spottet ham, og der nu i en Haandvending vare blevne omvendte fra Vantro til den fuldeste Tro; og om andre, der nylig takkede Gud for, at de ikke havde vovet Deres Penge paa et saadant Foretagende, og der siden, da de saac Skibet skride opad Strømmen og tilsidst forsvinde mellem Bjergene, vare blevne saa slagne ved denne uventede Begivenhed, saa det syntes, som om de i lang Tid havde tabt deres Mæle; ja enkelte Almuesmænd paastode ligefrem, at det var en Øiensforblendelse, eller hvis Skibet virkelig bevægede sig, sagde de, saa gik det til med Djævelens Kunst.

Der var opstillet en Flagstang i Nærheden af Newyork paa et høit Sted, hvorfra man kunde skue langt

opad Floden, og hvorpaa Flaget skulde heises, saas snart Dampskibet igjen blev synligt. Dette skede ogsaa, og der samlede sig da igjen en uhyre Stimmel af Mennesker nede ved Flodbredden, hvor de stode saa tæt, at man maatte tænke paa den gamle Digters Ord, hvori han sammenligner Menneskemængden med Blade paa Træerne eller med Bølger i det uendelige Hav; saaledes stode de nu Hoved ved Hoved i en uoverskuelig Række.

Donne Gang hørtos ingen høirøstet Tale; derimod gik der en sagte Susen igjennem Menneskestimmelen, ligesom naar man i det Fjerne mærker Vindens Bevægelse gjennem Skoven. Tilsidst, da Dampbaaden nærmede sig, ophørte ogsaa dette, og nu fik David Baxter fuldkommen Opreisning for den Krænkelse, han nylig havde lidt, da han maatte standse Skibets Fart; thi, efter Fultons Befaling, dreiede Clermont sig og omkredsede i en stor Cirkel et anseeligt Seilskib, der bevægede sig med gunstig Vind opad Floden; dette Skuespil gjentoges tvende Gange for det forsamlede Folks Øine.

Da blev endelig den amerikanske Taushed brudt, og der udbrød et stormende Hurraraab, som virkede dobbelt stærkt efter den dybe Stilhed, der nylig havde hersket, og som endnu maaskee vandt i Styrke derved, at Folket denne Gang ved Begivenhedernes Magt blev tvunget ud over sin sædvanlige rolige Character.

»Det er godt,« sagde David Baxter, da Skibet var standset, og medens Dampene med Hviin og med Brusen trængte sig ud, »det klang endnu stærkere end det Hurra, hvormed vi modtog Franklin i Lancaster.«

Kort førend Fulton forlod Dampskibet, nærmede han sig til Barlow og til John Bridle. »Uden Dit opoffrende Venskab,« sagde han, idet han trykkede Barlows Haand, »og uden Deres Understøttelse, Hr. Bridle, vilde jeg vanskelig have naaet det Maal, hvorved jeg nu staaer; og jeg vilde uden Tvivl være falden som et Offer for en frugtesløs Stræben, foragtet og forhaanet af den samme Mængde, der nu hilser mig med Jubelraab.« Efter disse Ord læste han den Seddel for dem, som han havde modtaget, kort før Dampskibet begyndte sin Reise opad Hudsonfloden. »Dette var den næstsidste Hilsen, jeg modtog, da jeg tog herfra,« sagde han, »den sidste var hiin vilde Støi og Piben, hvortil min egen Fader gav Signalet.«

»Ak, vi har alle tvivlet,« sagde Barlow, »men det, som Verden kaldte Vanvid, har viist sig at være Frugten af en høiere Indsigt.«

»Og dog forsikkrer jeg Dig,« svarede Fulton, »at det er vanskeligt nok at beholde sit Vid og sin Forstand, naar hele Verden troer, at man har tabt dem.«

»De maa tilgive os,« sagde John Bridle, »det amerikanske Folk er et kraftigt og velvilligt Folk, men det er tillige forsigtigt, og det vil see klart for Øine, eller kunne beregne med Forstanden, hvad det skal skjenke sin Tillid, men naar det virkelig har naaet en saadan Indsigt, da er Ingen beredvilligere til at indrømme Fortjenesten dens Ret end vore Landsmænd.«

Derefter steg Fulton, efterat han først havde takket alle sine Venner for deres Følgeskab og for den Deeltagelse, de havde viist ham, ned i en stor Baad, som var bleven sendt fra Flodbredden for at afhente ham. Da han steg i Land, blev han paany hilset af

et stærkt og gjentaget Hurraab. Mangfoldige Mennesker trængte sig nu omkring ham; thi Enhver vilde see Dampskibets Opfinder i Nærheden og, om muligt, trykke hans Haand, eller idetmindste røre ved hans Klædebon og høre et Par Ord fra hans Læber.

Fulton havde tænkt, at han skulde træffe Thomas Milburn imellem Tilskuerne, ja maaskee ogsaa sin Kone og sine Børn; men de vare der ikke, heller ikke sin Fader kunde han denne Gang faae Øie paa. Om Laura ved denne Leilighed var tilstede, derom have vi intet kunnet erfare, men saa meget er vist, at Fulton, om hun ogsaa var der, ikke mærkede noget dertil.

Flere Senatorer og Folkerepræsentanter stode derimod paa Flodbredden og istemmede det almindelige Hurraraab, da han steg i Land. Kort efter kom ogsaa Gouvernøren selv, for hvem den forsamlede Mængde paa begge Sider gjorde Plads. Han nærmede sig da til Fulton, trykkede ham til sit Bryst og erklærede høit, at der ikke, siden Columbus opdagede Amerika, i dette Land var gjort nogen Opfindelse, der kunde sammenlignes med Fultons, og hvoraf Fremtiden kunde vente sig saa meget Gavn, som af denne.

Fulton blev ikke blot ledsaget til sit Hjem af sine nærmeste Venner, men ogsaa af en stor Mængde Fremmede, der først efter endnu engang at have tiljuble ham et lydligt Bifald skiltes ad. Abigail tiljulemed hans Børn og Thomas Milburn, stode i den aabne Huusdør og strakte Hænderne ud imod ham. Abigails Øine stode fulde af Taarer, dog sagde hun intet Ord, men da de kom indenfor, kastede hun sig i Fultons Arme og trykkede ham til sit Bryst med en Heftighed, som hun ellers aldrig pleiede at vise. Ful-

ton gjengjeldte hendes Omfavnelse og strakte derpaa Haanden ud til den gamle Milburn; siden løftede han sine Børn op og kyssede dem, og de bade ham alle tre at han dog skulde føre dem ud paa det forunderlige Skib, han havde bygget.

»Din Tro har været stærk i jordiske Ting,« sagde Thomas Milburn, »saa lad den nu da ogsaa være stærk i det Himmelske og Uforgængelige, da skal det Skib, som Du, styrket ved den, skal bygge, føre Dig endnu sikkrere gennem Evighedens Strømme, end det skrøbelige Fartøi, Du byggede her i Støvet, har ført Dig gennem de Bølger, der ere synlige for Legemets Øine.«

»Jeg har aldrig oplevet en ængsteligere Time,« sagde Abigail, »end den, der fulgte paa Din Bortgang, dengang Du forlod os og gik ned til Dampskibet.«

»Og dog ligger der maaskee en større Fare i det Bifald, hvormed Du nu modtages, end i al den Spot og Haan, Du før maatte lide,« sagde den gamle Qvæker.

»Hvad der saa skeer,« svarede Fulton, »saa haaber jeg dog, at Selvtilbedelsens vanvittige Aand aldrig skal friste mig; thi jeg følte det vel i disse Nætter, da jeg stod paa Skibet under den glimtende Himmel, under hiin store Kirkevælving, der ei er bygget af Menneskehaand, at alle vore Kunstværker knap kunne lignedes med en Gnist, der glimter et Øieblik og forsvinder, og med den Røg, der henveires i Luften, naar vi sammenligne dem med den Eviges lysende Gjæringer.«

»Alle disse Natteglimt ere dog kun ydre Tegn og Figurer,« svarede Milburn, »der skulle udslukkes ved Tidernes Ende, og de ere for intet at regne mod de klare Morgenstjerner, der skulle opgaae for din

stille Sjæl, naar den jordiske Taage bortviger, der nu skygger over Aandens og den indre Beskuelses Land.»

Den næste Morgen modtog Fulton flere Besøg af Byens fornemste Mænd, som alle vilde see Dampskibets Opfinder og bringe ham deres Lykønskning. Til sidst kom ogsaa Barlow, der fortalte, at alle de offentlige Blade vare fulde af Lovtaler over ham; men intet Blad gik videre deri, end den Avis, som Hr. Dennison redigerede, og hvori Fulton i fordums Tid netop var bleven stærkest angreben.

»Ja, ja,« sagde Thomas Milburn, »det falder af sig selv, at en Veirhane dreier sig efter Vinden; og at Verden roser denne Opfindelse, det er da ogsaa begribeligt nok.«

»Og fortjener den da ikke denne Ros?« spurgte Barlow, »og troer Du ikke, at den vil jevne Veien til det Maal, hvortil Tiderne stræbe, og at den vil befordre et friere Samkvem imellem Menneskene?«

»De gamle Hedninger havde en Fortælling om en Mand, som de kaldte Prometheus,« sagde Thomas Milburn, »jeg erindrer den vel, thi før jeg blev Medlem af mine Venners Samfund, var jeg temmelig bevandret i de afgudiske Skrifter. Denne Prometheus var en kløgtig Mand i Alt, hvad der hører denne Verden til. Han havde bortlistet Ilden fra Himmelen, han drog Metallerne frem af Jorden, han udspiciede Stjernernes Gang, han lærte Menneskene Skibsfarsten og mange andre Kunster, og dog blev denne Mand, trods al sin Kløgt, fængslet til en Klippe og nedstyrtet i Dybets Afgrund, hvor en Ørn hakkede